

(63. 5.)

NOTA VAN SCHRIJF- EN DRUKFEILEN.

Ontwerp van wet.

Artikel II, onder artikel 31a, regels 2 en 3, staat: „Harer Majesteits”; moet zijn: „Ons”.

Artikel III, onder artikel 55, regel 4 van boven, staat: „het personeel”; moet zijn: „personeel”.

Memorie van Toelichting.

Artikel 2, onder artikel 14a, regel 6 van boven, staat: „f 600.”; de komma moet vervallen.

Artikel 3, onder artikel 41, 1en regel, staat: „f 26 600.—”; moet zijn „pl. m. f 26 600.—”.

Als voren, onder artikel 61, onderdeel b, regel 2 van onderen, staat: „f 11 637.—”; moet zijn: „pl. m. f 11 637.—”.

Bijlage der Memorie van Toelichting.

Kolom 3, regel 3 van boven, staat: „booten dienst”; moet zijn: „booten, dienst”.

Kolom 3, regel 9 van boven, staat: „kleedingstukken dienst”; moet zijn: „kleedingstukken, dienst”.

Als voren, regel 12 van boven, staat: „victualie dienst”; moet zijn: „victualie, dienst”.

(63. 6.)

VOORLOOPIG VERSLAG.

Bij het afdeelingsonderzoek werd het volgende opgemerkt.

Andermaal werd van verschillende zijden ernstig geklaagd dat bij de samenstelling van de Marine-begrotingen de vereischte nauwkeurigheid niet wordt betracht en in den regel een aantal artikelen belangrijk te hoog, andere daarentegen te laag worden geraamd. Hiervan leveren, voor zooveel de begroting voor 1901 betreft, ook wederom de bij dit wetsontwerp ten aanzien van verscheidene artikelen voorgedragen verhoogingen en verminderingen het bewijs. De fout schuilt, naar men vreesde, voor sommige posten vooral hierin, dat bij de raming de cijfers der loopende begroting tot maatstaf worden genomen, in stede van de in het laatstverloopen dienstjaar, alsook de reeds in het loopende begrotingsjaar werkelijk bestede uitgaven.”

Handelingen der Staten-Generaal. Bijlagen. 1902—1903.

Aan de hier geopperde bedenking paarde zich de grief dat van te verwachten overschotten op tot te hooge bedragen uitgetrokken artikelen veeltijds partij wordt getrokken om, dikwerf zonder dringende noodzakelijkheid, meer uit te geven voor geheel andere doeleinden dan die, waarvoor de over te houden gelden waren toegestaan.

Zoo blijkt uit de Bijlage der Memorie van Toelichting tot dit wetsontwerp dat de op een tiental artikelen der begroting voor 1901 bespaarde som van f 254 616,42⁵, bijna geheel is gebezigd voor uitgaven voor materieel, boven het totaal der bedragen die door de Staten-Generaal bij die begroting voor materieel waren gevoteerd. Op die wijze wordt inbreuk gemaakt op het budgetrecht der Volksvertegenwoordiging en daarom te meer werd op juister ramen opnieuw met klem aangedrongen.

Artikel I.

Art. 14.

Blijkens de Memorie van Toelichting moest voor materieel (pantserplaten) voor het pantserschip *de Ruyter* f 20 000 boven de daarvoor uitgetrokken bedragen worden besteed. Naar de reden hiervan werd gevraagd.

De torpedobooten *Ophir*, *Pangrango* en *Rindjani* hebben, zoo wordt verder in de Memorie van Toelichting medegedeeld, door eenig noodzakelijk bijwerk, te zamen ruim f 5000 meer gekost dan daarvoor was toegestaan. Zal, zoo vroeg men, ook de verdere aanbouw van torpedobooten van het hier bedoelde type extra uitgaven voor bijwerk vereischen en, zoo ja, zijn dan die meerdere kosten begrepen in de, op de Marinebegroting voor 1903, voor aanschaffing van dergelijke vaartuigen uitgetrokken bedragen. 1)

Art. 17.

Het zeer aanzienlijk tekort op dit artikel, hetwelk reeds eenmaal, bij de wet van 30 December 1901 (*Staatsblad* n°. 311), werd verhoogd, had in hooge mate de aandacht getrokken. De voor voorzieningen aan de stoomwerktuigen en ketels van de defensievloot en de schepen voor algemeenen dienst toegestane som van f 140 000 is met niet minder dan ruim f 73 000, of meer dan 50 pct. overschreden. Dit deed de vraag rijzen of men aan het Departement van Marine, bij de samenstelling van de begroting, wel voldoende op de hoogte was van den toestand waarin het materieel verkeerde.

Gaarne vernam men voor welke defensieschepen en voor welke schepen voor algemeenen dienst genoemd bedrag van f 73 000 is uitgegeven, hoeveel daarvan voor elk dier schepen is besteed en waarin de voorzieningen hebben bestaan.

Voor machinekamerbehoefden is ongeveer f 33 000 boven de raming uitgegeven. Gevraagd werd voor welke schepen die som benoodigd was en waaraan het meerdere verbruik van machinekamerbehoefden aan boord dier schepen was toe te schrijven.

Art. 19.

Bij de Marinebegroting voor 1901 werd voor kosten buitenslands gemaakt, tot herstelling, toetuiging en uitrusting van schepen toegestaan f 80 000, welk bedrag bij de wet van 30 December 1901 (*Staatsblad* n°. 311) met f 900 werd verhoogd en alzoo gebracht werd op f 80 900.

Bij de Indische begroting voor 1903 is overgelegd een staat van de opbrengst der middelen in Nederland in de jaren 1898 tot en met 1900, en, voor zoover bekend, in 1901 (stuk n°. 27, dier begroting). De voorloopige opgave der ontvangsten in 1901 uit terugbetaling der kosten van herstelling bij de marine-inrichtingen in Indië van bodems, behorende tot het auxiliair- eskader der Nederlandsche marine en van verstrekingen aan naar Nederland terugkeerende schepen bedraagt volgens dien staat f 253 591 of f 158 691 meer dan bovengenoemd bedrag van f 80 900, vermeerderd met de thans ter verhooging van dit artikel aangevraagde som van f 14 000. Hoe is, zoo vroeg men, dit ver-

1) De Commissie van Rapporteurs vestigt er de aandacht op, dat bij de Nota van Wijzigingen, gevoegd bij de Memorie van Antwoord op het Voorloopig Verslag betreffende het wetsontwerp tot vaststelling van hoofdstuk VI der Staatsbegroting voor 1903, de aanvraag voor torpedobooten is ingetrokken.

schil te verklaren? Zijn de kosten van verstrekkingen aan naar Nederland terugkeerende schepen zoo aanzienlijk geweest? Over welke artikelen der Marinebegroting zijn die kosten verdeeld? Zijn met het nu aangevraagde bedrag van f 14 000, gevoegd bij de reeds toegestane som van f 80 900, de kosten van het auxiliair-eskader, voor zooverre die ten laste van Nederland komen, geheel voldaan?

Art. 67.

Naar aanleiding van het medegedeelde in de Memorie van Toelichting werd gevraagd welke inventaris-goederen voor de lichtschepen zoo dringend aanvulling eischten.

Voorts vroeg men of op de hoogere uitgaven voor de uitbreiding ten aanzien van de uitlegging van lichtboeien en van de gasverlichting, zoomede voor de verlichtingen niet gerekend had kunnen worden bij de samenstelling der begrooting?

Artikel II.

Art. 14 a.

Bij dit artikel wordt aangevraagd eene som van f 21 747 voor premie aan de firma YARROW and C^o. te Londen, voor met de torpedobooten *Ophir*, *Pangrango* en *Rindjani* behaalde meerdere vaartsnelheid, dan waarvoor gecontracteerd was. Gevraagd werd, hoeveel die meerdere vaartsnelheid bedroeg.

Artt. 19 a, 31 a en 41 a.

Blijkens de Memorie van Toelichting moest de in den aanvang van 1902 door den commandant der zeemacht in Indië ingediende declaratie wegens in 1900 aangekochte victualie ten dienste van de *Koningin Wilhelmina* en van de *Piet Hein*, wegens gebrek aan fondsen op den dienst van 1900, tot een bedrag van f 17 203,01 onafgedaan blijven.

Gevraagd werd of de kosten van schafting in 1900 de daarvoor bij de begrooting voor dat jaar toegestane gelden hadden uitgeput, dan wel of die gelden voor andere doeleinden waren gebezigd. De post voor schafting toch wordt gewoonlijk zeer ruim geraamd.

Artikel III.

Art. 55.

Ten gevolge van de omstandigheid dat in 1901 de opbrengst der loodsgelden f 173 469 beneden de raming bleef, is aan het

loodspersoneel ± f 93 800 minder als aandeel in die gelden uitbetaald, welk bedrag thans een overschot vormt op dit artikel.

Sommige leden konden er zich niet mede vereenigen dat van dit overschot, hetwelk wegens gemeld verband met de lagere opbrengst der loodsgelden, allermint als een voordeel voor den Staat is te beschouwen, f 93 000 zal worden gebezigd tot verhoging van andere posten der begrooting. Huns inziens had de omstandigheid dat de inkomsten uit de loodsgelden zoo belangrijk minder hebben bedragen dan waarop gerekend was, veeleer moeten leiden tot bezuiniging op de uitgaven.

Anderen waren van gevoelen dat, nu bedoelde f 93 000 niet is uitgegeven, die gelden zonder bezwaar in aanmerking mogen komen voor overschrijving.

Artt. 61 b en 65.

Dat op deze beide artikelen, respectievelijk f 11 637, dat is ruim 50 pct. van het toegestane bedrag en f 17 678 is overgehouden, achtte men een krachtig bewijs voor de gegrondheid der klacht over de onnauwkeurige wijze van ramen van de uitgaven der Marinebegrooting.

Wat de toelichting van het overschot op art. 61 b betreft, werd er op gewezen, dat men aan het Departement van Marine bij de samenstelling van de begrooting met het bestaan van den bij het algemeen betonningsmagazijn te Enkhuizen nog aanwezigen voorraad materieel bekend had behooren te zijn.

Art. 72.

De uitgaven op dit artikel zijn niet minder dan f 60 500 beneden de raming gebleven. Ook dit aanzienlijk overschot wijst, naar werd opgemerkt, op onoordeelkundig ramen met de cijfers der loopende begrooting, in plaats van met de rekeningcijfers als uitgangspunt van berekening. Tegen de te hooge raming van dezen post werd ook reeds vroeger opgekomen, onder andere in het Voorloopig Verslag van het wetsontwerp n°. 89 der Zitting 1899—1900.

Aldus vastgesteld den 13den December 1902.

TALMA.

VAN STYRUM.

DE STUERS.

DEN TEX.

VAN VLIET.